

ОСОБЛИВОСТІ НАКОПИЧЕННЯ НІТРАТІВ КУЛЬТУРНИМИ РОСЛИНАМИ У ПІДСОБНИХ ГОСПОДАРСТВАХ ЖИТОМИРЩИНИ.

Норинчак І. П., Аннамухаммедова О. О.

*Кафедра ботаніки Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Відомо, що нітрати до організму людини надходять з овочами, фруктами та водою. При тривалому вживанні забруднених продуктів харчування розвивається хронічна інтоксикація організму.

Основні причини накопичення нітратів в рослинах: використання в господарствах екологічно шкідливих технологій вирощування культур; застосування мінеральних, в основному азотних і органічних добрив у досить високих нормах; незбалансоване живлення рослин макро- і мікроелементами протягом вегетації; внесення азотних добрив без врахування біологічних вимог рослин; недосконалість техніки внесення азотних добрив у ґрунт.

Основна небезпека надходження нітратів в організм людини пов'язується з виникненням метагемоглобінемії, канцерогенних новоутворень, імунодепресивної дії, а також зниженням резистентності організму до впливу канцерогенних і мутагенних агентів.

Метою дослідження було визначення рівня нітратів в овочевих культурах, які вирощувалися у підсобних господарствах північних районів Житомирищини. Для цього були визначені наступні завдання: визначити процент перевищення ГДК нітратів в овочевих культурах підсобних господарствах Народицького, Овруцького та Коростенського районів.

Для проведення досліджень були обрані населені пункти цих районів. Відбиралися овочі, які були вирощені у відкритому ґрунті. Як зразки для аналізу відбиралися картопля, буряки, капуста, цибулевидні рослини, томати, огірки, кабачки, перець солодкий, зелені овочі (салат, петрушка, кріп, щавель). Відібрані зразки подрібнювали до однорідної маси, вичавлюючи з них сік. Аналізи на вміст нітратів проводили в лабораторії науково-дослідного інституту регіональних екологічних проблем фоновим методом.

В результаті дослідження було встановлено, що 44,6 % від загальної кількості відібраних зразків з Народицького району мали підвищений рівень нітратів за гранично допустиму концентрацію (ГДК). Перевищення спостерігалось в столових буряках, кабачках, картоплі та цибулі. В порівнянні з Овруцьким та Народицьким районами вміст нітратів у досліджувальних культурах Коростенського району найнижчий. Це пов'язано з тим, що на території даного району переважають дерново-підзолисті ґрунти. З таких ґрунтів легко вимивається перегній дощовими водами, тому вони потребують внесення великої кількості органічних добрив. Це сприяє накопиченню нітратів та нітритів

Проаналізувавши результати дослідження були зроблені наступні висновки:

- 1) найбільший вміст нітратів спостерігався в таких культурах як капуста, картопля, столові буряки, кабачки;
- 2) найменший вміст нітратів було виявлено в огірках, помідорах, моркві;
- 3) найбільша кількість овочевих культур із перевищенням ГДК нітратів виявлено в с. Можари Овруцького району. Особливо велике перевищення концентрації нітратів в Народицькому районі виявлено в с. Христинівка та Народицах.